

DAĞLIK KİLİKİA'DA YENİ BİR KEŞİF: OVABAŞI

Murat DURUKAN*

Abstract

A new settlement was discovered in middle Rough Cilicia. This settlement located at the north of the ancient Anemurium city was named as Ovabaşı settlement, the name of the nearest modern village. The most impressive ones among the ruins found in a dense forestry are the grave houses in the necropolis and two churches. The mostly two storeyed grave houses carry similar properties with that found in such settlements as Anemurium, Selinus, Iotape, Syedra, Antiocheia ad Cragum. One of the grave houses was one storied in a high aedicula form. Also, remains of a fresco were found in this grave. Outside the grave houses a simple rock-cut tomb and a marble sarcophagus lid were found. The tombs in the necropolis were dated between the middle of the 2nd and the 3rd centuries A.D. depending on the present architectural clues. Also, these dates must be the most shining period for the settlement.

Keywords: Rough Cilicia, Ovabaşı, necropolis, grave house, tomb monument

Özet

Orta Dağlık Kilikia'da yeni bir yerleşim keşfedilmiştir. Bu yerleşim, Anemurium kentinin kuzeyindeki modern Ovabaşı köyünün yakınlığında yer almaktadır. Oldukça yoğun bir orman arazisinin içinde kalmış olan yerleşimde en dikkat çeken yapılar, nekropolde bulunan mezar evleri ve iki adet kilisedir. İki katlı olan mezar evlerinin yakın benzerlerine Anemurium, Selinus, Iotape, Syedra, Antiocheia ad Cragum merkezlerinde rastlanmaktadır. Tek katlı olan mezar evlerinden biri, yüksek bir aedicula formunda inşa edilmiştir. Ayrıca bu yapının içinde fresk kalıntısına rastlanmıştır. Nekropolde rastlanan diğer buluntular arasında bir kaya mezarı ve mermer bir lahit kapağı bulunmaktadır. Nekropoldeki mezarlar, mevcut veriler ışığında M.S. 2. yy. ortaları ile 3. yy. başına tarihlenmişlerdir. Bu tarihler, aynı zamanda yerleşimin en parlak dönemine işaret ediyor olmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Dağlık Kilikia, Ovabaşı, nekropol, mezar evi, mezar anıtı

---

* Yrd. Doç. Dr. Murat Durukan, Mersin Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, Çiftlikköy Kampüsü, 33342 Mersin – TÜRKİYE. mdurukan@mersin.edu.tr

Dağlık Kilikia bölgesi, Korakesion (Alanya) ile Lamos (Limonlu) Nehri arasında uzanmaktadır. Oldukça uzun bir sahil şeridine sahip olan bu coğrafya, kendi içinde batı, orta ve doğu Dağlık Kilikia olarak üç bölüm halinde düşünülebilir (Fig. 1).

Doğu sınır olan Lamos nehri ile Silifke'den denize dökülen Kalykadnos (Göksu) nehri arasında kalan alan, Doğu Dağlık Kilikia olarak tanımlanabilir. Bu iki nehir, aynı zamanda Olba rahip krallığının yayılım alanını da belirlemiştir. Bu krallığın toprakları, bir kent devletine oranla oldukça geniş bir alana yayılmıştır ve rahip krallık olarak tanımlanan bir rejim türü ile idare edilmiştir. Buna bağlı olarak doğu Dağlık Kilikia, yani Olba bölgesi, kültürel açıdan farklı bir gelişim göstermiştir. Bu nedenle Olba bölgesini kültürel olarak Dağlık Kilikia'nın kalan bölümünden ayrı düşünmek gerekmektedir. Nitekim bu farklılık mimariye de yansımıştır.

Kalykadnos nehri ile Korakesion arasında kalan uzun sahil şeridi ise, coğrafi özellikler açısından Olba bölgesinden farklıdır. Coğrafyanın tamamı Dağlık Kilikia olarak tanımlanmaktaysa da, Olba bölgesi nispeten yumuşak bir topografyaya sahiptir. Kalykadnos ile Korakesion arasındaki sahil şeridi ise daha sarp bir arazi yapısına sahiptir ve bu durum doğal olarak burada şekillenen kültürleri de etkilemiştir. Bu nedenle, bu uzun sahil şeridinde kültürel ya da coğrafi anlamda bir sınırlama yapmak pek kolay değildir. Bununla birlikte, coğrafi tanımlamalarda kolaylık sağlaması amacıyla, orta Dağlık Kilikia ile batı Dağlık Kilikia arasında hipotetik bir sınır belirlenebilir. Bu amaç doğrultusunda, Anamur ile Gazipaşa arasında denize dökülen Kharadros (Kaledran) çayını sınır olarak önermek mümkündür. Bu durumda Kalykadnos nehri ile Kharadros çayı arasında kalan bölge orta Dağlık Kilikia; Kharadros çayı ile Korakeison arasında kalan bölge ise batı Dağlık Kilikia olarak tanımlanabilir.

Dağlık bölgenin orta bölümü, Kilikia'da az araştırılmış coğrafyalardan biridir. Oldukça geniş bir alana sahip olan bu bölgede henüz arkeoloji literatürüne geçmemiş olan yeni yerleşimlere rastlamak mümkün olabilmektedir.

Anemurium antik kentinin yaklaşık 8 km. kuzeyinde, Titiopolis¹ kentinin ise yaklaşık 4 km. kuzey batısında (Fig. 2), Ovabaşı köyü yakınlarında keşfedilen yerleşim bunlardan biridir². Bu alan, dağların kuzeye doğru uza-

¹ Titiopolis hakkında bkz. Hellenkemper-Hild 1990, 447; Sayar 1994, 207

² Bu yerleşim Prof. Dr. Serra Durugönül başkanlığında yürütülen yüzey araştırmaları sırasında tespit edilmiştir. Bu konuyu çalışmama izin veren Prof. Durugönül'e teşekkürü bir borç bilirim.

nan kollarının V şeklinde birleştiği noktaya rastlar. Bu özelliği sayesinde yeni bulunan yerleşim, hem güneydeki kıyı şeridinde hem de adı geçen iki kente hâkim bir konumda bulunmaktadır.

Dağlık arazide kurulmuş olan yerleşimdeki yapılar yamaçlara inşa edilmiş ve dalgalı coğrafyaya uyum sağlayarak eteklere doğru genişlemiştir (Fig. 3). Yerleşimin bulunduğu tepenin zirvesi bu yayılımın odak noktasıdır ve burada bir kilise bulunmaktadır. Teraslarda rastlanan temel izleri, özellikle güney batı bölümde çok sayıda mekânın inşa edilmiş olduğuna işaret etmektedir. Ancak yapı kalıntıları toprak altında kaldığı için, şu aşamada yerleşimin sağlıklı bir planını çıkarabilmek mümkün olamamıştır. Ayrıca, pek çok kalıntıyı gizleyen bitki örtüsü nedeniyle, doğru açıdan fotoğraf çekilememektedir.

Tepenin güney eteklerinde; mezar evleri, bir lahit kapağı ve bir kaya mezarının görülebildiği nekropol alanı tespit edilmiştir. Yerleşimin en iyi korunmuş yapıları bu mezar anıtlarıdır. Nekropol de son derece yoğun bir bitki örtüsü ile kaplıdır. Ayrıca kalın bir toprak tabakası da pek çok yapıyı örtmüş durumdadır. Toprak üzerinde gözlenebilen buluntular, bir kazı çalışması yapılması durumunda ortaya çıkması muhtemel yeni mezarların da habercisidir.

Nekropolde en çok dikkat çeken mezar formu, sayıları 10'u bulan mezar evleridir. Bu yapılarda, tüm bölgenin doğal yapısını oluşturan şist (kayrak ya da kalker) ve kireç taşı kullanılmıştır. Mezar evlerinin (Fig. 4) büyük çoğunluğunun üst yapısı yıkılmış ve içi toprakla dolmuş durumdadır. Genellikle iki katlı ve dikdörtgen planlıdır.

Buradaki mezar evleri, yapı karakteri açısından özellikle Anemurium mezarlarıyla paralellik taşımaktadır. Ayrıca Selinus³, Iotape⁴, Syedra⁵, Antiocheia ad Cragum⁶, Kelenderis⁷ ve Elaiussa Sebaste'de⁸ bulunan mezar evleri de aynı dönemde inşa edilmiş olan ve benzer mimari özellikler gösteren yapılardır. Maraş Tepesi üzerinde de yapı malzemesi ve işçilik açısından Ovabaşı örneklerine benzerlik gösteren mezar yapılarına

³ Rosenbaum – Huber – Onurkan 1967, 53 vd.

⁴ Rosenbaum – Huber – Onurkan 1967, 58 vd.

⁵ Rosenbaum – Huber – Onurkan 1967, 65

⁶ Rosenbaum – Huber – Onurkan 1967, 49 vd; Erdemgil – Özoral 1975, 55 vd.

⁷ Zoroğlu 1994, 40 vd.; Zoroğlu 2000, 125 vd.

⁸ Machatschek 1967, 101 vd.

rastlanmaktadır. Buradaki mezarların bazıları tonoz bazıları ise kubbe ile örtülüdür. Özellikle kubbe taşıyan örnekler geç Roma dönemine tarihlenmişlerdir⁹.

Korunabilmiş olan mezar yapılarından anlaşıldığı üzere, Ovabaşı nekropolünde bulunan mezar anıtlarında birkaç farklı plan tipi kullanılmıştır. İlk plan tipi, bu yerleşimin en iyi korunmuş mezar yapısı olan ve 1 numaralı mezar olarak isimlendirilen yapıda görülmektedir (Fig. 5). Yapı iki katlıdır ve alt kat tonozludur (Fig. 6). Üst kata çıkış için bir merdiven izi ya da merdiven boşluğu bulunmamaktadır. 1 numaralı mezar evinde üst kat kısa kenara paralel olarak yine ikiye bölünmüştür. Buradaki giriş, ön oda olarak adlandırılabilir, derinliği dar bir mekandır. Üst kattaki mezar odasının girişi kısa kenarın ortasında iken, ön odanın girişi yapının uzun kenarı üzerinde ancak uzun kenar ile kısa kenarın birleştiği yere yakındır (Fig. 7-8)¹⁰.

1 numaralı mezar evinde üst kat mezar odasının giriş kapısının üzerinde bir niş bulunmaktadır (Fig. 5 ve 7). Mezar odasında ise, giriş yönü hariç, üç duvarda da arkosoliumlar olduğu görülmektedir (Fig. 8). Ancak oldukça yıpranmış durumda oldukları için, bunların üzerine mi, altına mı ya da her iki noktaya mı gömü yapıldığı tespit edilememiştir. Bu yapının üst katı da tonozla örtülüdür (Fig. 9) ve çatı tasarımı Anemurium örneklerinin çatılarına benzerlik göstermektedir¹¹ (Fig. 10-11). Ayrıca bu mezar evinin çevresinde, yere düşmüş olan alınlık bloklarına rastlanmıştır. En büyüğü 0.80 m. uzunluğa sahip olan 3 parça halindeki alınlık blokları, bu yapıda tonozun üzerinde semerdam bir çatı örtüsünün bulunduğunu ve en azından bu yapının “tapınak mezarlara” benzetilmeye çalışıldığını düşündürmektedir (Fig. 12). Diğer mezar yapılarında alınlıkla ilgili bir buluntuya rastlanmamıştır.

Ovabaşı nekropolündeki mezar evlerinin çoğu oldukça yıkık durumda olduğu için nasıl bir plana sahip oldukları kesin olarak anlaşılamamaktadır. Bazı mezar evlerinin 1 numaralı örneğin planına sahip oldukları önerilebilir. Bununla birlikte farklı tasarımlara ve planlara rastlamak da mümkündür. Örneğin 2 numaralı mezar evinde girişin önü açıktır ve kapı çevresinde çok sayıda niş görülmektedir (Fig. 13). Bazı mezarlarda alt kattaki tonozlu oda, yaklaşık orta noktadan ikiye bölünmüştür. Ön odadan arka odaya alçak bir kapıdan geçilmektedir (Fig. 14).

⁹ Maraş Tepesi üzerindeki mezarlar hakkında bkz. Rosenbaum 1970, 1 vd.

¹⁰ 1 numaralı mezarın restitüsyon önerisini bilgisayar ortamında çizen Arş. Gör. Ercan Aşkın'a çok teşekkür ederim.

¹¹ Rosenbaum 1971, 13.

Aynı nekropolde bulunan ve aedicula formunu andıran yapı ise, 3 numaralı mezar olarak tanımlanmıştır. Önü tamamıyla açık, tek katlı, yüksek tavanlı ve tonozlu tek bir odadan oluşmaktadır (Fig. 15). Bu mezara oldukça benzerlik gösteren iki örnek, Anemurium nekropolünde bulunmaktadır. Bunlar, yüksek aediculaya benzer bir form olarak tanımlanmıştır¹². Ovabaşı örneğinden farklı olarak, iç kısımda nişler ve arka kısımda apsileri bulunmaktadır.

3 numaralı mezarın ön cephesindeki hatıl yuvaları, bu cephenin sanki ahşap bir paravanla kapalı olduğuna işaret etmektedir. Ancak örneklerin sayısını çoğaltmadan, bu konuda kesin bir yargıya varmak zordur. Bu ahşap yuvaları, daha geç dönemlerde farklı amaçlar için açılmış ve yapı farklı bir amaç için kullanılmış olabilir. Nitekim Elaiussa Sebaste'de, çatısı düz ve alçak olan bir aedicula mezarda, yapının ön tarafının açık ve gömünün bir lahit içinde olması gerektiği düşünülmüştür¹³. Ayrıca yine Olba bölgesinde tespit edilmiş olan semerdam çatılı aedicula mezarlarda, ön cephenin tümüyle açık olduğu ve cesedin bir lahit içinde gömülü olduğu, arkeolojik bulgularla kanıtlanmıştır¹⁴. Ovabaşındaki aedicula mezarın içinde ayrıca fresk kalıntıları saptanmıştır (Fig. 16). Bu durum, Anemurium nekropolünün ikinci imar evresinde ortaya çıkan bezenekli örnekleri hatırlatmaktadır¹⁵.

Mezar anıtlarının dışında, aynı nekropolde bir de kaya mezarı tespit edilmiştir (Fig. 17). Bu basit kaya mezarının tarihlenebilmesine yardımcı olabilecek herhangi bir özellik tespit edilememiştir ancak nekropolün genel tarihlenmesi içinde düşünmek mümkündür.

Bu nekropolde son olarak üzerinde durulması gereken buluntu bir lahit kapağıdır. Semerdam formdaki mermer kapağın yarısı, tepe noktasından aşağıya doğru balık pulu ya da yaprağı anımsatan bir motif ile kabartma olarak işlenmiştir (Fig. 18). Benzer tarzda süslenmiş lahit kapaklarına Roma döneminde sıkça rastlanmaktadır. Özellikle doğuya özgü olan bu bezeme tarzı, tarihlenmeye yardımcı olamayacak kadar uzun kullanılmıştır¹⁶.

¹² Rosenbaum 1971, 6 vd., Lev. III, A. II 2 ve 8

¹³ Machatschek 1967, 84

¹⁴ Durukan 2005, 122 vd.

¹⁵ Bezenekli örneklerin ikinci evreye ait olması gerektiği konusunda bkz. Rosenbaum 1971, 30.

¹⁶ Koch – Sichtermann 1982, 67, dn 16; Bu lahit kapağının çok yakın bir paraleli de Adrassus nekropolünde bulunmuştur, bkz. Rosenbaum 1980, 59-1, levha XLII-1. Ayrıca bu tip kapakların kullanımına ve tarihlenmedeki zorluğuna ilişkin olarak bkz. Rosenbaum 1980, 47

Nekropolde, belli bir düzen içinde yapıldığı gözlemlenen anıt mezarlar, Anemurium ile Maraş tepesinde bulunan mezar evlerine kıyasla daha kaliteli bir işçilik ve anlayışa işaret etmektedir. Mezar evleri arasında küçük farklılıklar bulunmaktadır. Ancak, inşa tarihlerinin birbirine yakın olduğu ve genel olarak yerleşimin ve nekropolün tarihi hakkında fikir verdikleri rahatlıkla söylenebilir.

Ovabaşı mezarlarının tarihlenmesi için, çok yakınında bulunan ve Roma döneminde bölgenin en büyük kenti konumunda olan Anemurium mezarları büyük önem taşımaktadır. Bunun nedeni, Anemurium'daki mezarların içinde ele geçen küçük buluntuların, tarihlenmeyi güvenilir hale getirmesidir.

Anemurium'da yapılmış olan çalışmalarda, nekropolün en az iki evreli olduğu saptanmıştır. İlk evre M.S. 1. yy.'ı ikinci evre ise M.S. 2 ve 3. yy.'ları kapsamaktadır¹⁷. İlk evreye ait olan mezarların genellikle bağımsız, basamaklı bir platform üzerinde tek başına duran, arkosoliumlu, tonozlu ve basit planlı mezarlar olduğu saptanmıştır. İkinci evreye ait mezarların ise bazen birleşerek bir blok teşkil edenler ya da grup şeklinde bir arada bulunan ve çevresi bir duvarla çevrili olup bu alanda oturma bankları, su sarnıcı, fırını olan, iki katlı, balkonlu ve pencereli mezarlar oldukları tespit edilmiştir¹⁸. Ayrıca ikinci evreye ait mezarlarda ölü kültü için eklenmiş bir odanın ortaya çıktığı ve bu odalarda fresk ile mozaik örneklerinin bulunduğu aktarılmaktadır¹⁹. Bununla birlikte Anemurium nekropolündeki mezar odalarında genellikle bezenek olmadığı ancak daha batıdaki Iotape ve Syedra nekropollerinde bu tip örneklerin bulunduğu saptanmıştır²⁰. Ön odalardaki nişlerin de ikinci evreye ait mezarlarda ortaya çıktığı ve nişli ön odaların M.S. 2. yy.'ın sonundan ya da M.S. 3. yy.'dan önceye gitmeyeceği aktarılmaktadır²¹.

Anemurium'daki yüksek aedicula formlu mezarları tanıtan Rosenbaum, o günün şartlarında, bunların yakın benzerlerinin bulunamadığına değinmekte, bununla birlikte, yapı tekniği ve fresk kalıntılarından yola çıkarak geç bir evreye tarihlenmeleri gerektiğini belirtmektedir²². Bu ifade ile Anemurium nekropolünün 2. evresinde yapılmış olduklarını kastetmekte-

¹⁷ Rosenbaum 1971, 30

¹⁸ Rosenbaum 1971, 4 vd.

¹⁹ Rosenbaum 1971, 31

²⁰ Rosenbaum 1971, 11, dn. 74; Ayrıca dıştaki bu odaların ölü için yapılan rituelde kullanıldığına ilişkin olarak bkz. Russel 1984, 20

²¹ Bu alıntılarla ilgili olarak bkz. Rosenbaum 1971, 1-15

²² Rosenbaum 1971, 6 vd., Lev. III, A. II 2 ve 8

dir. Bu durumda, Anemurium'daki aedicula mezarların M.S. geç 2 ve 3. yy'a tarihlenebileceği anlaşılmaktadır²³. Elaiussa Sebaste'de bulunan alçak tavanlı aedicula mezarın da, M.S. 2. yy.'dan önce yapılmış olamayacağı düşünülmektedir²⁴. Yine Olba bölgesinde tespit edilmiş olan aedicula mezarların, M.S. geç 2. yy ile 3. yy.'a tarihlenmeleri gerektiği anlaşılmıştır²⁵.

Bu kriterlere dayanarak, Ovabaşı nekropolünde, Anemurium nekropolünün 1. evresiyle çağdaş mezar yapısının bulunmadığı, anıtların tüm özelliklerinin Anemurium'un 2. evresiyle örtüştüğü söylenebilir. Öncelikle, Ovabaşı nekropolüne bulunan aedicula mezar, benzer örneklerle dayanarak, M.S. 2. yy. sonu ile M.S. 3. yy. başlarına tarihlenebilir. Bu tarih diğer mezar evleri için de bir referans olarak alınabilir. Bununla birlikte, mezar evlerinin ön odalarının bulunması, ön odalarda nişlerin olması, iki katlı olmaları gibi çok belirgin özellikler Anemurium'un ikinci evre mezarları ile çağdaş olduklarının işaretleridir.

Sonuç olarak Ovabaşı nekropolündeki mezarların, M.S. 2. yy. ikinci yarısı ile 3. yy. başlarında yapılmış olduklarını önermek mümkündür. Bu tarihler olasılıkla, buradaki yerleşimin de en parlak dönemine işaret etmektedir. Nitekim bu dönemde benzer özellikler gösteren mimari tarz, oldukça geniş bir yayılım alanına sahiptir. Plan özellikleri, çatı konstrüksiyonu ve yapı malzemesi açısından benzer mezar yapılarına sahip olan Selinus, Iotape, Syedra ve Antiocheia ad Cragum merkezlerinin mezarları için de aynı tarihler önerilmiştir²⁶. Ayrıca Perge nekropolünde de yine aynı niteliklere sahip olan mezar anıtlarına rastlanmış ve bu merkezdeki mezarlar da aynı döneme tarihlenmiştir²⁷. Elaiussa Sebaste²⁸ ile Kelenderis'te²⁹ bulunan benzer mezar evleri de yine aynı döneme aittir.

Ovabaşı yerleşiminde dikkat çeken yapılardan biri de, zirveye inşa edilmiş olan kilisedir³⁰ (Fig. 19-20). Bu kilisenin dışında mezarlara çok yakın

²³ Anemurium'un geç evre mezarlarının tarihlenmesi hakkında bkz. Rosenbaum 1971, 30

²⁴ Aedicula mezar evleri için bkz. Machatschek 1967, 84 ve 106

²⁵ Durukan 2005, 123

²⁶ Rosenbaum – Huber – Onurkan 1967, 66

²⁷ Özdzibay 2002, 483 vd.

²⁸ Machatschek 1967, 104 vd.

²⁹ Kelenderis örneklerinin M.S. 1-3. yy.'lara ait olduğu görüşü hakkında bkz. Zoroğlu 1994, 41; Zoroğlu 2000, 127.

³⁰ Yerleşimin güçlü bir Roma geçmişi olduğu ve kutsal alanların devamlılık gösterdiği düşünüldüğünde, zirvedeki bu kilisenin kalıntıları altında bir Roma Tapınağının var olabileceği akla gelmektedir. Ancak bu görüşü destekleyebilecek herhangi bir ipucuna rastlanmamıştır.

bir kilise daha bulunmaktadır. Bu iki kilise, yerleşimin Hıristiyanlık döneminde de gelişme göstermiş olduğuna işaret etmektedir. Nekropollerde, Hıristiyanlığın serbest bırakılmasından sonra mezar kiliseleri inşa edilme-ye başlanmıştır. Başta Anemurium olmak üzere, bölgenin diğer kentlerinde bu durumla karşılaşmaktadır. Artık Hıristiyan topluluklar ayinlerini bu kiliselerde yapmaktaydı. Halk giderek tek tanrılı dine doğru kaymaya başlasa da, Anemurium nekropolü Hıristiyanlıktan önce olduğu gibi, sonra da kullanılmaya devam etmiştir³¹. Rosenbaum bu konuya ilişkin olarak “...hiç değilse mezarların bazılarının Hıristiyan ailelere ait olması çok muhtemeldir” demektedir. Ancak bu ifadeden, bazı mezarların Hıristiyanlık döneminde yapılmış olduğu sonucunu çıkarmamak gerekir. Çünkü yine Rosenbaum tarafından çok açık biçimde, Anemurium’da Hıristiyanlık devrinde inşa edilmiş hiç mezar olmadığı belirtilmektedir³². Bu durumda, özellikle belirtilmemiş olsa da, Hıristiyan ailelerin, daha önceki dönemlerde yapılmış olan mezar yapılarını kullanmış oldukları ima edilmektedir.

Bu öneri, Anemurium’a sadece 8 km. mesafede bulunan Ovabaşı yerleşimi için de kabul edilebilir. Nitekim yapı formlarından da anlaşıldığı üzere, Ovabaşında, Anemurium’da ve bölgedeki diğer merkezlerde, ortak bir kültürün, Roma mimari kültürünün etkileri güçlü şekilde hissedilmektedir. Anemurium’daki mezar evleri Hıristiyanlık resmi olarak kabul edilmeden önce inşa edilmiş olduğu için, Ovabaşı mezarlarının da Hıristiyanlık resmen kabul edilmeden önceki bir süreçte yapılmış olduğu anlaşılmaktadır. Bu da, daha önce yapılan tarihlemeyi destekleyen bir sonuçtur.

Bu merkezde bulunan mezarlar literatürde zaten bilinen mezar tiplerine yeni eklenen örnekler olarak düşünülebilir. Ancak bunları önemli kılan esas özellik, yeni keşfedilen bir yerleşime ait olmalarından kaynaklanmaktadır. Oldukça yoğun bir bitki örtüsü ve toprak tabakası ile kaplı olan bu yerleşim, Dağlık Kilikia kentlerinin özellikle Roma İmparatorluk çağı ve erken Hıristiyanlık dönemlerine ışık tutacak yeni bir merkezdir.

---

³¹ Rosenbaum 1971, 32.

³² Rosenbaum 1971, 11, dn. 68.

Bibliyografya ve Kısaltmalar

- Durukan 2005 Durukan, M., "Monumental Tomb Forms in the Olba Region", AS 55, 107 vd.
- Erdemgil – Özoral 1975 Erdemgil, S. – Özoral, F., "Antiochia Ad Cragum", Türk Arkeoloji Dergisi XXII-2, s. 55 vd.
- Hellenkemper – Hild 1990 Hellenkemper, H. – Hild, F., Kilikien und Isaurien, Wien
- Koch – Sichtermann 1982 Koch, G., Sichtermann, H., Römische Sarkophag, München
- Machatschek 1967 Machatschek, A., Die Nekropolen und Grabmäler im Gebiet von Elaiussa Sebaste und Korykos im Rauhen Kilikien, Wien
- Özdizbay 2002 Özdizbay, A., "Perge Batı Nekropolisi'nden Bir Mezar Yapısı", Anadolu Araştırmaları XVI, 483 vd.
- Rosenbaum – Huber – Onurkan 1967 Rosenbaum, E. A. – Huber, G. – Onurkan, S., A Survey of Coastal Cities in Western Cilicia, Ankara
- Rosenbaum 1970 Rosenbaum, E.A., "External Mosaic Decoration on Late Antique Buildings", Frühmittelalterliche Studien 4. Band, 1 vd.
- Rosenbaum 1971 Rosenbaum, E.A., Anamur Nekropolü, Ankara
- Rosenbaum 1980 Rosenbaum, E.A., The Necropolis of Adrassus (Balabolu) in Rough Cilicia (Isauria), Wien
- Russell 1984 Russell, J., "Funerary Scenes From Roman Anemurium", Yayla (5. Report of the Northern Society for Anatolian Archaeology), 16 vd.
- Sayar 1994 Sayar, M., "Antik Kilikya'da Şehirleşme", XII. Türk Tarih Kongresi, Ankara, 207 vd.

Fig. 1

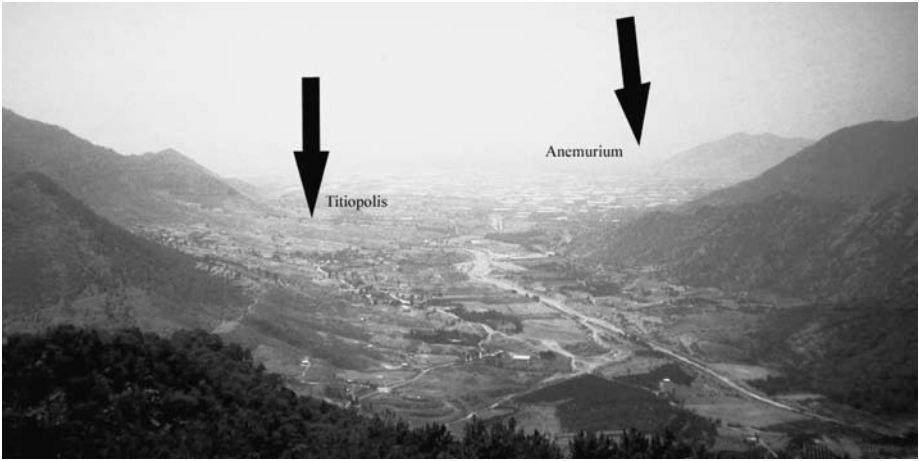

Fig. 2

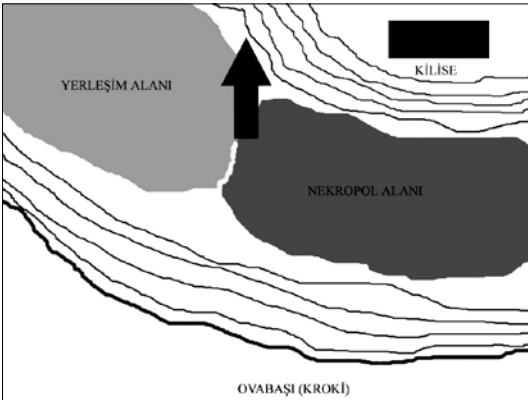

Fig. 3

Fig. 4

Fig. 5

Fig. 6

Fig. 7

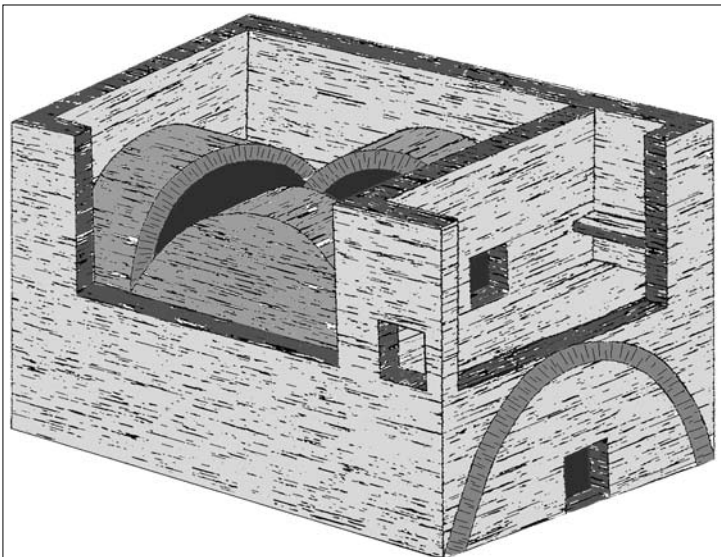

Fig. 8

Fig. 9

Fig. 10

Fig. 11

Fig. 12

Fig. 13

Fig. 14

Fig. 12

Fig. 13

Fig. 18

Fig. 17

Fig. 19

Fig. 20

